

จดหมายข่าว

เพื่อการเตือนภัย ด้านมาตรฐาน

ภายใต้โครงการสร้างระบบข้อมูล และองค์ความรู้ด้านมาตรฐาน
ระบบการจัดการและการเตือนภัย

ปฏิบัติความไว้วางใจสื่อดิจิทัล ด้วยมาตรฐาน ISO/IEC 21617-1

ปีที่ 15 ฉบับที่ 136 เดือนกรกฎาคม 2568

เตรียมตัวอย่างไรพร้อมสำหรับ ISO 9001: 2026
“เมืองยั่งยืน” ทางออกหลักเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
เอไอที่มีความรับผิดชอบกับอนาคตเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

ISSN 2228-9925

จดหมายข่าวเพื่อการเตือนภัยด้านมาตรฐาน

ภายใต้โครงการสร้างระบบข้อมูล และองค์ความรู้ด้านมาตรฐานระบบการจัดการและการเตือนภัย

ปีที่ 15 ฉบับที่ 136 เดือนกรกฎาคม 2568

Management System Certification Institute (Thailand): MASCI
1025, 11th 18th Floor, Yakult Building,
Phaholyothin Road, Phayathai, Phayathai, Bangkok
10400, Thailand
Tel. (+662) 617-1727-36 Fax. (+662) 617-1708
www.masci.or.th

กอง บก. ขอกล่าวสวัสดิ์ท่านผู้อ่าน “จดหมายข่าวเพื่อการเตือนภัยด้านมาตรฐาน” สำหรับบทความที่น่าสนใจประจำเดือนกรกฎาคม 2568 ทีมงาน INTELLIGENCE UNIT ได้สรุปทริควิเคราะห์เตรียมตัวอย่างไรให้พร้อมสำหรับ ISO 9001: 2026 และ “เมื่อมียั่งยืน” ทานออกหลักเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” STANDARD WARNING ได้แก่ ปฏิวัติความไว้วางใจสื่อดิจิทัลด้วยมาตรฐาน ISO/IEC 21617-1 และ เอไอที่มีความรับผิดชอบกับอนาคตเทคโนโลยีที่ยั่งยืน สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการโครงการสร้างระบบข้อมูลและองค์ความรู้ด้านมาตรฐานระบบการจัดการ และการเตือนภัย หรือ Intelligence Unit

เตรียมตัวอย่างไรให้พร้อมสำหรับ ISO 9001: 2026

ผู้คนทั่วโลกกำลังเฝ้ารอคอยการปรับปรุงมาตรฐาน ISO 9001 ครั้งสำคัญซึ่งไอเอสโอโดยคณะกรรมการวิชาการ ISO/TC 176/SC 2 กำหนดว่าจะมีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการในเดือนกันยายน 2569 (ค.ศ.2026) หลังจากที่ประสบกับความล่าช้าจากช่วงต้นปี 2568 (ค.ศ.2025) อันเป็นผลโดยตรงจากกระบวนการพัฒนาที่เข้มงวดและซับซ้อนโดยฉันทมติซึ่งได้รับข้อเสนอแนะมากมายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วโลกและแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างเหมาะสมและครอบคลุมสถานการณ์ปัจจุบัน ISO 9001: 2026 จะก้าวไปไกลกว่าฉบับปี 2015 เพื่อจัดการกับความเป็นจริงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบันโดยมีการเปลี่ยนแปลงตามหัวข้อสำคัญ ได้แก่

กอง บก. การบูรณาการการจัดการความเสี่ยงและความยืดหยุ่นขององค์กรอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น การเน้นในเรื่องดิจิทัลและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มากขึ้นรวมทั้งการเน้นย้ำเพิ่มเติมในด้านความเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ และการรวมการพิจารณาความยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไว้ด้วยกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ มาตรฐานดังกล่าวจะขยายขอบเขตของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและปรับแต่งการเน้นที่ประสบการณ์ของลูกค้าทั้งหมดโดยยึดบริบทความกลมกลืนกับมาตรฐานระบบการจัดการไอเอสโอฉบับอื่นๆ ไว้

สำหรับองค์กรทั่วโลก การที่ ISO 9001: 2015 ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไปอีกหลายปี ควบคู่ไปกับการประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปี 2026 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวจะเป็นช่วงเวลาเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับโอกาสเชิงรุกในการปรับปรุงระบบการจัดการคุณภาพที่มีอยู่ ทำให้องค์กรต่างๆ สามารถมั่นใจได้ว่าระบบคุณภาพของตนเองไม่เพียงแต่จะเป็นไปตามข้อกำหนดเท่านั้น แต่จะมีความแข็งแกร่ง คล่องตัว และยืดหยุ่นได้ดีอีกด้วย

แนวทางการปรับปรุงเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับ ISO 9001: 2026 เนื่องจากมีการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานฉบับใหม่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญบางประการจากมาตรฐานฉบับร่างที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ซึ่งในระหว่างที่รอคอยการประกาศ ISO 9001: 2026 อย่างเป็นทางการ เราอาจพิจารณาเตรียมตัวและศึกษาแนวทาง 8

ประการ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ช่องว่างอย่างละเอียดถี่ถ้วน
  2. การเสริมสร้างกรอบการจัดการความเสี่ยงและความยืดหยุ่นขององค์กร
  3. การบูรณาการทางดิจิทัล
  4. การส่งเสริมแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมและความซื่อสัตย์
  5. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
  6. การบูรณาการแนวคิดความยั่งยืน
  7. การพัฒนาขีดความสามารถทางดิจิทัล
  8. การพัฒนาบุคลากร การนำการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไปใช้ในเชิงรุกจะช่วยให้องค์กรและธุรกิจต่างๆ สามารถสร้างระบบจัดการคุณภาพให้พร้อมสำหรับอนาคต ขับเคลื่อนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันในเศรษฐกิจโลกที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น
- ท่านที่สนใจองค์ความรู้หรือบริการฝึกอบรม (Public Training/In-House Training) และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching) ในการพัฒนาองค์กรด้านการจัดการระดับสากลและระดับประเทศ สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ฝ่ายบริการเทคนิค โทรศัพท์ 026171723 – 36 หรือ Email: TSD@masci.or.th

ที่มา:

1. <https://shorturl.at/4e8mK>
2. <https://compliantltd.com/insights/updated-schedule-and-upcoming-changes-in-iso-90012026/>

“เมืองที่ยั่งยืน” ทางออกหลักเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เมืองต่างๆ ทั่วโลกล้วนแล้วแต่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นส่งผลต่อที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐาน และความเป็นอยู่โดยรวม แต่เมืองต่างๆ นี้เองถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอันเกิดจากกิจกรรมต่างๆ เช่น การขนส่ง อาคาร พลังงาน และการจัดการขยะซึ่งเป็นแหล่งสำคัญของการปล่อยคาร์บอน ในขณะที่เดียวกัน เมืองต่างๆ ก็เป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลผลิต และนวัตกรรมด้วย หากจัดการได้ดี เมืองต่างๆ จะเป็นทางออกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดการผลกระทบดังกล่าว การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการสร้างนิยามไว้หลายอย่าง แต่คำจำกัดความที่มีการอ้างถึงมากที่สุดมาจาก Our Common Future หรือที่รู้จักกันในชื่อ Brundtland Report ซึ่งระบุว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่กระทบต่อความสามารถของคนรุ่นต่อไปในการตอบสนองความต้องการของตนเอง”

ความยั่งยืนที่เป็นรากฐานสำคัญของกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในปัจจุบันคือวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนปี 2573 (ค.ศ.2030) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการ (SDGs) ซึ่งไม่เพียงแต่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการรวมกลุ่มทางสังคมและการปกป้องสิ่งแวดล้อมอีกด้วย จึงนำไปสู่เส้นทางที่สมดุลและเจริญรุ่งเรือง ซึ่งช่วยเติมเต็มทุกชีวิตบนโลกนี้ให้อุดมสมบูรณ์ มีความสุข และสุขภาพดี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนคืออะไร ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้นำ SDGs 17 ประการไปใช้เมื่อปี 2558 (ค.ศ.2015) โดยมีเป้าหมาย 169 ประการที่จะต้องบรรลุภายในปี 2573 (ค.ศ.2030) ซึ่งมีความเป็นสากล หมายความว่าสามารถนำไปใช้กับทุกประเทศทั่วโลกโดยมุ่งเป้าไปที่การแก้ไขปัญหาในระดับโลก รวม

ถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความยากจน ความไม่เท่าเทียม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม สันติภาพ และความยุติธรรมซึ่งทั้งหมดนี้มีความเชื่อมโยงกัน

สภาพภูมิอากาศกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากรายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเมื่อปี 2566 (ค.ศ.2023) พบว่าผลกระทบของสภาพภูมิอากาศต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นรุนแรงมากโดยทำให้เกิดความเสี่ยงที่จะทำให้การพัฒนานั้นล้มเหลว ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับอันตรายจากสภาพภูมิอากาศนั้นขึ้นอยู่กับความเปราะบางและการเปิดรับความเสี่ยงของประเทศนั้นๆ จึงเป็นที่คาดการณ์ว่าสภาพอากาศที่เลวร้ายลงจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและทำให้ผู้คนเสียชีวิตก่อนวัยอันควรเพิ่มขึ้นอย่างมาก

การสร้างเมืองที่ยั่งยืน

สิ่งนี้ทำให้เกิดคำถามในทางปฏิบัติว่าการพัฒนาที่มีความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศนั้นแตกต่างจากกลยุทธ์การพัฒนาแบบดั้งเดิมอย่างไร และมีผลกระทบต่อเมืองโดยเฉพาะอย่างไร เราจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการเปลี่ยนแนวคิดในการปรับตัวให้เป็นแผนระยะยาวที่ตอบสนองต่อความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การบูรณาการบริการด้านสภาพอากาศภูมิอากาศ น้ำ และสิ่งแวดล้อมในเมือง รวมถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในระดับท้องถิ่น ถือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้เมืองบรรลุเป้าหมาย SDGs ที่ 11 (เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน) ซึ่งเมื่อนำบริการดังกล่าวมารวมกับการวางแผนเมืองและการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน ก็จะมีศักยภาพในการปรับปรุงความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศของเมือง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน ส่งผลให้ผู้คนมีสุขภาพ ปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตัวอย่างการพัฒนาที่ยั่งยืน 5 ประการสำหรับเมือง

มีตัวอย่างการพัฒนาที่ยั่งยืนที่น่าสนใจมากมายทั่วโลกที่ช่วยให้ชุมชนปรับตัวเข้ากับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งครอบคลุม 5 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) พลังงานแสงอาทิตย์ แผงโซลาร์เซลล์เป็นหนึ่งในวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล โดยสามารถปรับให้เข้ากับอาคารที่มีรูปร่างและขนาดต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีราคาไม่แพงอีกด้วย 2) กังหันลมเป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่อุดมสมบูรณ์ และไม่มีค่าใช้จ่าย เมืองต่างๆ ทั่วโลกมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตและใช้พลังงานในสภาพแวดล้อมในเมืองได้ด้วยการใช้ประโยชน์จากกังหันลม 3) พื้นที่สีเขียว เมืองต่างๆ อาจกลายเป็น “เกาะความร้อนในเมือง” ในช่วงฤดูร้อน พื้นที่สีเขียวจึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับการทำให้เมืองเย็นลงและกรองมลพิษทางอากาศ และถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน 4) การก่อสร้างที่ยั่งยืน การนำแนวทางการก่อสร้างที่ยั่งยืนไปใช้ในโครงการก่อสร้างสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้มากซึ่งรวมถึงการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืนโดยใช้คุณลักษณะ โครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีที่ได้รับการออกแบบอย่างชาญฉลาดเพื่อลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของอาคาร 5) อุปกรณ์ประหยัดน้ำ เช่น ก๊อกน้ำประหยัดน้ำ โถส้วมชักโครกแบบกดสองครั้ง และแผงปิดชักโครก ช่วยประหยัดน้ำได้ จึงช่วยลดต้นทุนได้ดี ตัวอย่างของความพยายามดังกล่าวให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นที่ในเมืองที่น่าอยู่โดยส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีและตอบสนองความต้องการของผู้คนในสภาพแวดล้อมของการอยู่อาศัยรวมถึงการทำงานซึ่งเมืองต่างๆ สามารถนำมาตราฐานสากลไปใช้ในการสร้างเมืองที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา: <https://www.iso.org/climate-change/sustainable-development>

Standard Warning

ปฏิกิริยาความไว
วางใจสื่อดิจิทัล
ด้วยมาตรฐาน
ISO/IEC
21617-1

MASCI Intelligence ได้นำเสนอบทความเรื่อง “ISO/IEC 21617-1 กรอบการทำงานใหม่สร้างความน่าเชื่อถือให้สื่อดิจิทัล” ซึ่งกล่าวว่ามาตรฐานฉบับนี้สามารถสร้างความน่าเชื่อถือในสื่อที่ครอบคลุมประเด็นความถูกต้อง แหล่งที่มา และความสมบูรณ์ สำหรับบทความในครั้งนี เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น จึงขอนำเสนอรายละเอียดของประเด็นความน่าเชื่อถือของสื่อดิจิทัลเพื่อให้ท่านสามารถนำมาตรฐาน ISO/IEC 21617-1, Information technology — JPEG Trust, Part 1: Core foundation ไปใช้ด้วยความเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นดังต่อไปนี้

JPEG Trust ทำงานอย่างไร

JPEG Trust เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยแก้ปัญหาการปลอมแปลงสื่อดิจิทัล โดยใช้วิธีการที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานสากลซึ่งระบบนี้จะฝัง “แท็กข้อมูล” พิเศษลงในไฟล์สื่อ (เช่น รูปภาพ วิดีโอ) โดยแท็กนี้จะบอกข้อมูลสำคัญ 3 อย่าง คือ แหล่งที่มาของความถูกต้องของเนื้อหา และประวัติการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยแท็กข้อมูลเหล่านั้นได้รับการป้องกันด้วยระบบเข้ารหัส ทำให้ผู้ใช้งานสามารถตรวจสอบได้ว่าเนื้อหานั้นเป็นของจริงหรือถูกดัดแปลง และสามารถประเมินได้ว่าควรเชื่อถือเนื้อหานั้นมากน้อยเพียงใดซึ่งในยุคที่การปลอมแปลงสื่อดิจิทัลเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยากนัก ก็จะช่วยสร้างความมั่นใจให้ผู้ใช้งาน โดยทำให้สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความน่าเชื่อถือที่ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของผู้ใช้งาน

JPEG Trust ไม่เพียงแต่นำเสนอข้อกำหนดทางเทคนิควิชาการใหม่ๆ เท่านั้น แต่ยังนำเสนอปรัชญาใหม่ของความน่าเชื่อถือตามบริบทอีกด้วยโดยกำหนด “โปรไฟล์ความน่าเชื่อถือ” ซึ่งยอมให้ผู้ใช้งานที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะ เป็นนักข่าว หน่วยงานกำกับดูแล หรือผู้ใช้งานทั่วไป สามารถกำหนดน้ำหนักของตนเองให้กับตัวบ่งชี้ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือจะได้รับพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในมิติต่างๆ เนื่องจากมีความท้าทายที่ซับซ้อนของความถูกต้องของรูปภาพดิจิทัล ทำให้การพิจารณาต้องเป็นแบบ Layer ไม่ใช่แบบ Binary ที่มองเพียงเรื่องของความสมบูรณ์ถูกต้องเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น

- มีแต่สีขาวหรือสีดำเท่านั้น (ไม่มีเฉดสีเทา) โมเดลความน่าเชื่อถือแบบ Binary จะมองว่ารูปภาพเป็นของแท้ 100% (เชื่อถือได้) หรือของแท้ 0% (ไม่น่าเชื่อถือ) ไม่มีคำว่า “ส่วนใหญ่ถูกต้อง” หรือ “ถูกต้องบางส่วนแต่ยังคงให้ข้อมูล” หรือ “ถูกต้องในบางแง่มุมแต่ไม่ใช่ทั้งหมด”
- ใช้ได้กับทุกคน ระบบ Binary ตั้งสมมติฐานว่าทุกคน เช่น นักข่าว หน่วยงานกำกับดูแล ผู้ใช้งานทั่วไป ใช้เกณฑ์เดียวกันและได้ข้อสรุปเดียวกันเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของรูปภาพ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการ ลำดับความสำคัญ หรือระดับการตรวจสอบที่แตกต่างกัน
- ผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น หากรูปภาพไม่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแม้เพียงครั้งเดียว ในระบบ Binary รูปภาพนั้นอาจถูกยกเลิกโดยสิ้นเชิงเนื่องจากไม่น่าเชื่อถือ แม้ว่าจะมีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนอื่นๆ เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปภาพ ในทางกลับกัน หากรูปภาพผ่านการตรวจสอบขั้นพื้นฐาน รูปภาพนั้นอาจถือว่าเชื่อถือได้อย่างสมบูรณ์แม้ว่าจะมีประเด็นที่ละเอียดอ่อนก็ตาม
- ขาดบริบท วิธีการแบบ Binary มักจะมองข้ามบริบทที่น่าเสนอหรือใช้งานรูปภาพ ตัวอย่างเช่น รูปภาพที่ผ่านการปรับแต่งเล็กน้อยเพื่อวัตถุประสงค์ทางศิลปะอาจเป็นที่ยอมรับได้อย่างสมบูรณ์ในบริบทหนึ่ง แต่ไม่สามารถยอมรับได้อย่างสิ้นเชิงสำหรับการรายงานข่าว วิธีการแบบ Binary ไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างนี้ได้

ในทางตรงกันข้าม การพิจารณาข้อมูลแบบ Layer นั้น ตัวชี้วัดความน่าเชื่อถือสามารถถูกแบ่ง layer และพิจารณาในแต่ละ layer ได้ เช่น เมตาเดต้า ลายเซ็นเข้ารหัส และการวิเคราะห์เนื้อหา (ในขณะที่แบบ Binary จะมีปัญหาในการประเมินความแตกต่างเหล่านี้) หรือกรณีที่ผู้ใช้งานแต่ละรายมีความต้องการด้านความน่าเชื่อถือที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้ผลลัพธ์ออกมาแตกต่างกัน เช่น นักข่าวอาจต้องการภาพที่สมบูรณ์ในระดับพิกเซลในขณะที่ผู้ใช้งานทั่วไปอาจต้องการความถูกต้องของการเล่าเรื่องโดยรวมมากกว่า

การฟื้นฟูความไว้วางใจในยุคเอไอ

ในเมื่อความเชื่อถือเป็นไอโอต้องใช้การพิจารณาอย่างแยบยลเช่นนั้น การฟื้นฟูความไว้วางใจในยุคเอไอจึงอาจจะพึ่งพาการแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือข้ามพรมแดน ภาคส่วน และสาขาวิชาต่างๆ ร่วมกันซึ่งทำให้เกิดเป็นโครงสร้างพื้นฐานระดับโลกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานค่านิยมร่วมกัน เช่น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความเป็นธรรม หัวใจสำคัญของความพยายามนั้นก็คือองค์กรกำหนดมาตรฐานสากลทั้ง 3 องค์กร ได้แก่ ไอเอสไอ (องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน) ไออีซี (คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์) และไอทียู (สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ) ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญด้านเอไอ มัลติมีเดีย และความไว้วางใจทางดิจิทัลมาทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์การมีส่วนร่วมในสภาพการณ์ที่สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และด้วยความร่วมมือระหว่าง AI & Multimedia Authenticity Standards (AMAS) กับองค์กรทั้ง 3 แห่งดังกล่าว ทำให้มีการทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งในการปรับสมดุลความพยายามที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายโดยรัฐบาล บริษัทต่างๆ และนักวิจัยกำลังร่วมมือกันเพื่อสร้างมาตรฐานสากลที่เป็นภาษากลางสำหรับความถูกต้องซึ่งเป็นวิธีในการแยกแยะสิ่งที่เป็นอย่างจริงจากสิ่งที่ถูกปรับเปลี่ยนไป

การนำมาตรฐานเหล่านี้ไปใช้งานอย่างเข้าใจและมีประสิทธิภาพเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนในการร่วมกันสร้างอนาคตให้สื่อดิจิทัลมีความน่าเชื่อถือและโปร่งใสมยิ่งขึ้นซึ่งเป็นการริเริ่มของไอเอสไอ ไออีซี และไอทียูที่จะร่วมกันดำเนินงานในการประชุมสุดยอดมาตรฐานเอไอระหว่างประเทศ ประจำปี 2568 (ค.ศ.2025) ระหว่างวันที่ 2-3 ธันวาคม 2568 ณ กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้โดยรวบรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เชี่ยวชาญด้านเอไอจากทั่วโลกมาร่วมกันสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการกำกับดูแลเอไอและผลิตภัณฑ์ด้านการสร้างมาตรฐานระดับสากลที่ส่งเสริมการพัฒนาเอไออย่างครอบคลุมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและมนุษยชาติต่อไป ท่านที่สนใจข้อมูลองค์ความรู้หรือการรับรองตามมาตรฐานระบบการจัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง สามารถสอบถามข้อมูลได้ที่ฝ่ายรับรองระบบ โทรศัพท 026171723-36 Email: SCD@masci.or.th

ที่มา: <https://www.iso.org/contents/news/thought-leadership/trust-in-an-age-of-ai.html>

เอไอที่มีความ รับผิดชอบ กับอนาคต เทคโนโลยีที่ ยั่งยืน

ในยุคที่เอไอหรือเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันมากขึ้น ตั้งแต่รถยนต์ขับเคลื่อนอัตโนมัติไปจนถึงผู้ช่วยเสมือนจริง เรื่องของการพัฒนาเอไอที่มีความรับผิดชอบจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้ การสร้างเอไอไม่เพียงแต่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมและจริยธรรมของมนุษยชาติ และนี่คือความท้าทายสำคัญที่เราต้องเผชิญในการก้าวเข้าสู่อนาคต

ความหมายของเอไอที่มีความรับผิดชอบ เอไอที่มีความรับผิดชอบ หมายถึง แนวทางในการพัฒนาและใช้งานระบบเอไอที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมอย่างรอบด้านโดยมุ่งเน้นการสร้างประโยชน์สูงสุดแก่สังคมพร้อมทั้งลดความเสี่ยงของผลกระทบเชิงลบให้น้อยที่สุด การพัฒนาเอไอในลักษณะนี้ต้องให้ความสำคัญกับปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น การแก้ไขอคติในอัลกอริทึม การเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ การปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้ และการป้องกันไม่ให้เอไอเป็นเครื่องมือสร้างความไม่เท่าเทียมในสังคม ความแตกต่างระหว่างเอไอที่มีจริยธรรมกับเอไอที่มีความรับผิดชอบอยู่ที่ “การนำไปปฏิบัติ” เอไอที่มีจริยธรรมเน้นไปที่การทำสิ่งที่ถูกต้องตาม

ค่านิยมของสังคม ในขณะที่เอไอที่มีความรับผิดชอบมีมิติเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับวิธีการพัฒนา และใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นรูปธรรม

หลักการสำคัญ 7 ประการของเอไอที่มีความรับผิดชอบ

1. ความยุติธรรม (Fairness) การออกแบบระบบเอไอที่ไม่เลือกปฏิบัติและให้ผลลัพธ์ที่เป็นธรรมกับทุกกลุ่มผู้ใช้ โดยต้องพิจารณาชุดข้อมูลที่ใช้ในการฝึกอบรมอย่างรอบคอบ

2. ความโปร่งใส (Transparency) ระบบเอไอควรถือสามารถอธิบายวิธีการทำงานได้ เพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจกระบวนการตัดสินใจของอัลกอริทึม

3. การไม่ก่อให้เกิดอันตราย (Non-maleficence) ระบบเอไอต้องหลีกเลี่ยงการสร้างความเสียหายต่อบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความรับผิดชอบ (Accountability) นักพัฒนาองค์กร และผู้กำหนดนโยบายต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาและการใช้งานเอไอ

5. ความเป็นส่วนตัว (Privacy) การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและให้อำนาจแก่ผู้ใช้ในการควบคุมข้อมูลของตนเอง

6. ความแข็งแกร่ง (Robustness) ระบบเอไอต้องมีความปลอดภัยและทนทานต่อข้อผิดพลาด การโจมตี และข้อมูลที่ไม่คาดคิด

7. ความครอบคลุม (Inclusiveness) การรับฟังมุมมองที่หลากหลายเพื่อระบุและแก้ไขข้อกังวลด้านจริยธรรม

แนวทางปฏิบัติ 6 อย่างในองค์กร การนำหลักการเอไอที่มีความรับผิดชอบไปสู่การปฏิบัติจริงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย องค์กรที่ต้องการใช้เอไออย่างมีความรับผิดชอบ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสาขา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจากด้านนโยบาย เทคโนโลยี จริยธรรม และสังคมศาสตร์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทีมงานทุกระดับมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

3. มีจริยธรรมในการออกแบบ ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นของการพัฒนาระบบเอไอแทนการเพิ่มเข้ามาในภายหลัง

4. สร้างกลไกการกำกับดูแล เช่น คณะกรรมการจริยธรรมหรือคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อติดตามการปฏิบัติตามมาตรฐาน

5. ปกป้องความเป็นส่วนตัว ผ่านนโยบายการใช้ข้อมูลที่เข้มงวดและชัดเจน

6. สนับสนุนความโปร่งใส ในกระบวนการพัฒนาและใช้งานเอไอเพื่อสร้างความไว้วางใจ เพื่อให้ระบบเอไอมีความน่าเชื่อถือ องค์กรควรมุ่งมั่นในแนวปฏิบัติ 3 ด้านหลักดังต่อไปนี้

1. การป้องกันข้อมูลที่ดีและหลากหลาย โดยออกแบบสำหรับผู้ใช้งานที่หลากหลายและนำเสนอแนะมาใช้ตลอดการพัฒนา ใช้ตัวชี้วัดหลายมิติในการประเมินผล และตรวจสอบข้อมูลดิบเพื่อหาข้อผิดพลาดและความเบี่ยงเบน

2. การรับรองว่าอัลกอริทึมจัดการกับความหลากหลายได้ โดยทำความเข้าใจข้อจำกัดของแบบจำลองและสื่อสารให้ผู้ใช้ทราบ

3. การทดสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเทียบกับหลักการเอไอที่รับผิดชอบและพิจารณาแนวทางแก้ไขที่ระยะสั้นและระยะยาว

การสร้างเอไอที่มีความรับผิดชอบไม่ใช่เพียงแค่การปฏิบัติตามกฎระเบียบ แต่เป็นการลงทุนในอนาคตที่ยั่งยืนของเทคโนโลยี การมองมิติจริยธรรมของเอไอว่าเป็นโอกาสในการสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคนแทนที่จะเป็นอุปสรรค จะช่วยให้เราสามารถปลดปล่อยศักยภาพเต็มที่ของเอไอในขณะที่รักษาค่านิยมและหลักการที่สำคัญของมนุษยชาติไว้

ความสำเร็จในการสร้างเอไอที่มีความรับผิดชอบ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ นักพัฒนาเทคโนโลยี ผู้กำหนดนโยบาย ผู้พัฒนา มาตรฐานสากลเอไอ ไปจนถึงผู้ใช้งานทั่วไป เพื่อให้มั่นใจว่าเทคโนโลยีเอไอจะเป็นพลังขับเคลื่อนสู่สังคมที่ดีกว่าโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ที่มา: <https://shorturl.at/upD1t>